

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА, ТЕМЕ И МЕНТОРА ЗА
ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
(Свака рубрика мора бити попуњена.)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовано комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду

Датум именовања комисије: 18.10.2013.

Састав комисије:

1. Коковић Драган	ред. професор	Социологија (социологија културе, социологија образовања)
презиме и име	звање	ужа научна област
Филозофски факултет у Новом Саду		председник комисије
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. Маринковић Душан	ред. професор	Социологија (социолошке теорије, социологија знања)
презиме и име	звање	ужа научна област
Филозофски факултет у Новом Саду		ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. Стојнов Душан	ред. професор	Психологија (психологија личности)
презиме и име	звање	ужа научна област
Филозофски факултет у Београду		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4.		
презиме и име	звање	ужа научна област
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5.		
презиме и име	звање	ужа научна област
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
6.		
презиме и име	звање	ужа научна област
установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име јдног родитеља, презиме: Душан (Драгослав) Ристић
2. Датум рођења: 03.06.1980. Место и држава рођења: Сомбор, Србија

II.1 основне студије

година уписа: година завршетка: просечна оцена током студија:

универзитет: Нови Сад

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: Социологија

звање: дипломирани социолог

II.2 мастер или магистарске студије

година уписа: година завршетка: просечна оцена током студија:

универзитет: Нови Сад

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: Социологија

звање: дипломирани социолог – мастер

научна област: Социологија (социологија знања)

наслов завршног рада: Друштвена детерминисаност знања: класични и савремени приступи у социологији знања

II.3 докторске студије

година уписа:

универзитет: Нови Сад

факултет: Филозофски факултет

студијски програм: Социологија

број ЕСПБ до сада остварених: просечна оцена током студија:

II.4 приказ научних и стручних радова

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
1.	Маринковић Душан, Ристић Душан (2013). Постмодерне регионализације простора у друштвеним наукама, у: Региони и регионализација 2 – социолошки аспекти, Валентина Соколовска и Душан Маринковић (приредили), Mediterran Publishing, Нови Сад, стр. 39-58.	M45
<p><i>кратак опис садржине:</i> У овом раду аутори покушавају да нагласе значај простора и просторних категорија као друштвених и важних за социологију као друштвену науку. Следећи идеје класичне социологије Емила Диркема и Марсела Моса у којој се зачиње идеја друштвености простора, затим Анрија Лефевра, Дејвида Харвија, једног дела неомарксистичке оријентације и снажног утицаја постмодернистичких идеја, пре свега Мишела Фукоа и његовог појма хетеротопија, аутори овог рада крећу од претпоставке да су све више порозне и нестабилне границе између различитих (друштвених) наука отвориле нове могућности за разумевање простора као друштвеног производа, а не више као нужне датости која је трансдуштвена и трансисторијска. У социолошком дискурсу појам простора се легитимно може употребљавати у различитим значењима, која су одређена предметом анализе. Иако је могуће говорити о различитим типологијама простора, друштвени простор представља спој етолошког, личног, животног, симболичког, еколошког, организационог и других врста простора. Истовремено са израстањем социолошког интересовања за друштвене аспекте простора, аутори наглашавају неке постмодернистичке трендове у којима социолошки простори бивају хетерогени, издиференцирани, неповезани и регионализовани. Кључне речи: друштво, простор, регионализације, постмодерна, социологија.</p>		
<p><i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
2.	Ristić Dušan, Nagy Imre, Kicošev Saša (2013). Szerb menekültek Temerinben: identitás és integráció (Serbian refugees in Temerin: identity and integration). Special issue of <i>Tér és Társadalom / Space and Society</i> , Vol. 27(2): 147-158.	M51
<p><i>кратак опис садржине:</i> Рад представља резултат истраживања које се састојало од серије интервјуа са избеглицама у општини Темерин. Циљ рада је била анализа идентитета избеглица и степен њихове друштвене интеграције. Хипотеза рада је била да идентитет избеглица, односно начин како они о себи говоре чини добру основу за разумевање проблема њихове друштвене интегрисаности. Резултати истраживања показали су да они у великој мери себе виде интегрисаним у друштвену средину у коју су дошли, што је свакако у вези са њиховим економским и другим друштвеним активностима, а чињеница да су углавном имали позитивна искуства у односу са становништвом Темерина потврђује висок степен њихове интегрисаности у заједницу. Кључне речи: културни идентитет, етнички идентитет, избеглице, друштвена интеграција, Темерин</p>		
<p><i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
3.	Ристић, Душан (2012). Дискурзивни карактер регионалног идентитета, у: <i>Региони и регионализација – социолошки аспекти</i> , Валентина Соколовска и Душан Маринковић (приредили), Mediterran Publishing, Нови Сад, стр. 93-116.	M45

кратак опис садржине:

У раду се регионалном идентитету приступа кроз перспективу дискурзивне анализе, која се развија на најмање два паралелна нивоа: са једне стране се анализира конструкција идентитета кроз друштвену интеракцију, а са друге се разматрају историјски сетови структура регулаторне моћи или дискурси, који пресудно утичу на формирање идентитета. Идентитети у дискурзивној анализи такође представљају начине на који се субјекти позиционирају у оквиру дискурзивних пракси које су за њих конструисане. Анализа регионалног идентитета у овој перспективи, представља покушај идентификације једне врсте регуларности регионалне праксе, која се одвија у датом друштвеном контексту, као и ресурса који су мобилисани у оквиру ширих процеса регионализације и глобализације, развоја тзв. регионалне културе и дискурса регионализма. Као важне аналитичке димензије регионалног идентитета наведене су: конституционалност, релационалност и ситуационалност. Посебно су истакнуте две предности ове анализе: уважавање друштвене димензије појава – анализа међуодноса институције-вредности-стварност, али и контекстуалност, односно уважавање историјских специфичности и временске ограничености трајања друштвених појава.

Кључне речи: регион, регионални идентитет, дискурзивна анализа, регионализација, регионализам

рад припада проблематици докторске дисертације: ДА

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
4.	Маринковић Душан, Ристић Душан (2012). Наслеђе историзма у Манхајмовој социологији знања. <i>Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду</i> – у штампи (достављена потврда).	M51

кратак опис садржине:

Основни циљ рада је да се кроз идеје Карла Манхајма проблематизују основне поставке историзма. У раду се отвара питање начина на који је Манхајм видео услове и могућности историјског сазнања и како су идеје историзма утицале на његова филозофска и социолошка схватања. Манхајм је покушавао да „социологизује“ филозофију историје, односно да сазнајно-теоријске проблеме историзма прикаже у социолошкој перспективи, нудећи једну, ипак недовршену скицу динамичке социологије знања. Његова визија филозофије историје као „динамичке метафизике“ указује и на подељеност његове социологије знања – између филозофског промишљања стварности и социолошког разумевања друштвено-повесних збивања.

Кључне речи: Карл Манхајм, историзам, повест, филозофија историје, социологија знања

рад припада проблематици докторске дисертације: ДА

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
5.	Маринковић Душан, Ристић Душан (2012). Идеологија и деритуализација јавне комуникације, <i>Социолошки преглед</i> , 46(4): 495-511.	M24

кратак опис садржине:

У овом раду аутори настоје да расветле историјске и друштвене услове у којима се идеологија појавила као дискурс који је учествовао у процесима деритуализације јавне комуникације. Ослањајући се на традиционална упоришта ове теме – Хабермаса, Гулднера и Фукоа, у овом раду се идеологија не схвата у традиционалном и доминантном марксистичком смислу речи као лажна свест или као патолошки говор. Аутори крећу од хипотезе да је идеологија рационални дискурс ограничене рефлексивности који је, заједно са науком, политиком и технологијом, учествовао у процесу рационализације Запада, а посебно у конституисању јавне сфере грађанског друштва. Такође, аутори су поставили хипотезу да идеологија као облик мишљења епохе модерне о томе да је могућа рационална реконструкција друштвеног света није успела да се избори ни за аутономно поље које би јој, поред науке, уметности и етике, обезбедило јаснији идентитет, а ни као јасно тематско и предметно поље друштвених наука, са јаснијим дисциплинарним идентитетом. Више у форми једног расутог и разуђеног говора, идеологија је посматрана као граматика једног новог мишљења које тежи да деритуализује стари поредак говора. Међутим, тежња за деритуализацијом комуникације ишла је дубље. Она је захватила стару

друштvenost у обличју заједнице, древни поредак симбола и старе матрице друштvenог произвођења мишљења, како би се у домену јавне комуникације обезбедио простор за репродукцију идеолошког говора о историјској аутентичности грађанског друштва и њене рационалности. Кључне речи: идеологија, јавност, комуникација, говор, деритуализација.
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
6.	Ристић, Душан (2012). Представљање друштвене стварности у дигиталном дискурсу: аспекти и перспективе, у: <i>Дигиталне медијске технологије и друштвено-образовне промене 2</i> , Филозофски факултет, Нови Сад, стр. 101-112.	M14
<i>кратак опис садржине:</i> У раду се истражује репродукција друштвене стварности у области дигиталних медија, комуникације и умрежавања. Полази се од претпоставке да представљање друштвене стварности у дигиталном дискурсу има специфичне утицаје на репродукцију друштва и друштвене стварности. Из тог разлога се у анализу уводи концепт аутопоезе Никласа Лумана, како би се указало на унутрашњу логику друштвене динамике представљања, производње и репродукције друштвене стварности у дигиталном дискурсу. Међу обележјима друштвене динамике која настају развојем нових медија и технологија наводе се мобилност, интерактивност и конвергенција. Такође су анализирани три важне димензије утицаја технологије и медија на друштвене процесе, увођењем типологије Роленда Лоримера: идеолошка, елитистичка и демократска. У закључку је истакнуто да боље разумевање међузависности друштвене стварности и друштвених процеса са једне и дигиталног дискурса са друге стране, подразумева уважавање просторног окрета у истраживању комуникације и медија; укључивање и материјалних (развојно-технолошких) и симболичких (значањских, друштвено-културних) димензија процеса у анализу, као и идентификацију процеса или аспеката друштвене динамике који су подстакнути развојем и друштвеном употребом нових медија. Кључне речи: дигитални дискурс, медији, комуникација, аутопоеза, друштвена стварност		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
7.	Коковић Драган, Ристић Душан (2012). Културне разлике, етничке границе и етничка дистанца: истраживање у Војводини, <i>Теме</i> , 36(4): 1507-1534.	M24
<i>кратак опис садржине:</i> У раду се приступа анализи појма етницитета и етничких идентитета која уважава теоријске домете интеракционистичког приступа Фредрика Барта, посебно његову отвореност и теоријску инклузивност. Етницитет и етнички идентитет се тумачи као последица друштvenог процеса успостављања етничких граница. Етнички идентитет се не посматра као својство које је инхерентно одређеној етничкој групи, већ као континуиран процес друштвене поларизације и дихотомизације. Овако постављена проблематика отвара и питање генезе етничких сукоба, у којима одређене врсте симболичких супротности и разлика, производе извесне друштвене супротности и конфликте. У раду се истиче значај потребе за признањем, јер се захваљујући таквој перспективи, сложени појам етницитета може операционализовати и разумети као један од могућих начина на који друштво поставља границе и разлике које су важан темељ за настанак колективних идентитета. У том смислу, друштвени сукоби се посматрају као друштвени процеси у којима се могу препознати нормативни захтеви различитих етничких група као структурни елемент у односима узајамног (не)признавања. У другом делу рада су представљени резултати истраживања етничке дистанце у Војводини уз тумачења која се заснивају на закључцима из теоријског дела рада. Кључне речи: културни идентитет, етницитет, етничка граница, етничка дистанца, Војводина		

рад припада проблематици докторске дисертације: ДЕЛИМИЧНО

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категиорија
8.	Ристић, Душан (2012). Систем комуникације, аутопоеза и друштвене промене, у: <i>Промене у друштвеној структури и покретљивости</i> , Душан Маринковић и Срђан Шљукић (уредници). Нови Сад, Филозофски факултет, Одсек за социологију, стр. 106-125.	М63
<p><i>кратак опис садржине:</i></p> <p>Концепт аутопоезе је дуго био заступљен само у биологији, али је његова примена временом проширена и на анализе у области социологије, кибернетике, психотерапије, антропологије и организационих наука. Аутопоеза означава процес самостварања, односно саморепродукције живих и неживих система. У социолошким анализама концепт аутопоезе је највише разрадио Никлас Луман у својој општој теорији друштвених система. Он полази од претпоставке да друштво као комплексни систем постаје све издиференцираније и опстаје захваљујући аутопоези, односу са околином и функционисању својих релативно независних подсистема који се налазе у константној међусобној интеракцији. Сваки подсистем друштва представља аутопоетичку јединицу која је организационо затворена и самореферентна. Аутопоеза друштвеног система заснива се на систему комуникације, а сваки друштвени подсистем дефинише за себе шта јесте а шта није комуникација, односно шта јесте а шта није информација. Комуникација се не може свести на индивидуалне комуникативне акте, већ се разумева као друштвени догађај. У раду се анализира овако схваћен друштвени систем, као и начин на који се конституише његова аутопоетичка динамика захваљујући комуникацији. У закључку су истакнути проблеми и питања који су отворени оваквим приступом, као и могуће импликације за разумевање друштвених промена.</p> <p>Кључне речи: аутопоеза, друштво, друштвене промене, комуникација, теорија система</p>		
<p>рад припада проблематици докторске дисертације: ДА</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категиорија
9.	Ристић, Душан (2011). Теоријско-методолошки аспекти истраживања свакодневног живота: једно поређење, у: <i>Друштво, структура, промене</i> , Шљукић, Срђан (уредник), Филозофски факултет, Нови Сад, стр. 69-107.	М45
<p><i>кратак опис садржине:</i></p> <p>Социолошко проучавање претпоставља да се иза извесне баналности и рутинског понашања људи у свакодневном животу називу правилности и законитости које је могуће научно истражити и објаснити. У социологији је приметно одсуство јединствене и општеприхваћене теорије која би представљала основу социологије свакодневног живота, те се у савременим разматрањима ове проблематике уважава значај различитих традиција истраживања. У раду се кроз идеје и тумачења свакодневнице Анрија Лефевра и Ервинга Гофмана представљају одређени теоријско-методолошки проблеми који су карактеристични за њихово разумевање свакодневног живота. Рад представља покушај теоријско-методолошке проблематизације схватања типичних представника марксизма и етнометодологије, али уз осврте на нека новија становишта о свакодневном животу, са циљем да се она размотре у истом теоријско-методолошком кључу – кроз одређене дихотомије. У закључку рада се указује на проблеме који су и даље актуелни и са којима се суочавају новија истраживања свакодневног живота, посебно на теоријском нивоу анализе.</p> <p>Кључне речи: свакодневни живот, методологија, марксизам, етнометодологија, Анри Лефевр, Ервинг Гофман</p>		
<p>рад припада проблематици докторске дисертације: ДЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категиорија
10.	Ристић, Душан (2011). Интернет у свакодневном животу: социолошки аспекти онлајн комуникације, у: <i>Дигиталне медијске технологије и друштвено-образовне промене, Медијска истраживања: Зборник радова III</i> , Филозофски факултет, Нови Сад, стр. 69-82.	M14
<i>кратак опис садржине:</i>		
<p>Основно питање које је постављено у раду је на који начин употреба Интернета и онлајн комуникација утичу на друштвеност, посебно у смислу развоја друштвених контаката и комуникације? У раду се онлајн комуникацији приступа као „продужетку“ друштвене комуникације другим средствима, с обзиром да је њено кључно обележје присутност актера у реалном времену и коришћење одређених софтвера и апликација које омогућавају видљивост текста, звука или аудио-визуелни начин комуникације. Ова врста представља само један од облика компјутерски посредоване комуникације. Она је такође основа друштвене интеракције, а њене последице по друштвену активност корисника су противречне. У раду се такође разматрају друштвени софтвери као технолошка основа за комуникацију и интеракцију. Иако о поменутих питањима постоје дубока неслагања, одређена истраживања указују да употреба Интернета и онлајн комуникација не мењају у значајној мери структуру и рутину свакодневног живота корисника, већ садржај активности, начин провођења времена и успостављање нових образаца комуникације и друштвене интеракције.</p> <p>Кључне речи: Интернет, свакодневни живот, Онлајн комуникација, виртуелна стварност, умрежена друштвеност, друштвени софтвери</p>		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i>		ДЕЛИМИЧНО

III ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА

III.1 услови дефинисани за кандидата студијским програмом:

Докторске студије социологије су студије трећег степена високог образовања које имају обим најмање 180 ЕСПБ и трају најмање три године, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ на основним академским и дипломским академским студијама. На студијском програму за социологију, ови услови подразумевају укупно девет испита на прве две године студија, пре израде докторске дисертације. У року који је предвиђен студијским програмом, кандидат је положио свих девет испита, као и одбрану нацрта (плана) докторске дисертације.

III.2 Да ли кандидат испуњава услове?

ДА

Образложење:

Кандидат је испунио све услове дефинисане студијским програмом докторских студија и успешно завршио формални део ових студија који подразумева полагање испита, израду семинарских и научних радова и одбрану нацрта (плана) докторске дисертације. Поред тога, може се истаћи да је у библиографији кандидата која је приложена уз пријаву докторске дисертације запажен број референци, њихова релевантност и разноврсност – оригинални и прегледни научни радови, саопштења са домаћих и међународних научних конференција. У овом извештају приказани су и одабрани радови кандидата који се или у потпуности или делимично налазе у областима повезаним са темом докторске дисертације. Кандидат је такође имао неколико усавршавања у иностранству, као и учешће у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима.

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

IV.1 ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

Биографија ментора (до 500 карактера):

Душан Маринковић је редовни професор на Одсеку за социологију, Филозофског факултета у Новом Саду. Он је у свом досадашњем раду постигао значајне резултате у научно-истраживачкој пракси и наставној делатности, дајући запажен допринос и широј академској заједници. Током вишегодишњег научно-истраживачког и педагошког рада, проф. др Душан Маринковић остварио је значајне научне резултате, објавио неколико монографија, преко десет хрестоматских зборника и преко двадесет научних радова, чиме је потврдио своју компетенцију у социолошким дисциплинама. Посебно треба истаћи његово успешно бављење научним проблемима као што су друштвено-историјске основе развоја социологије и социолошких теорија; друштвени конструкционизам, проблем идеологије, проблеми социологије знања и истраживања у областима колективних идентитета у Војводини. Проф. др Душан Маринковић се у својим теоријским истраживањима посебно посветио проблемима историјског обликовања дисциплинарног идентитета социологије, што је на систематичан начин изложено у његовим теоријским радовима, а посебно у монографијама и хрестоматским зборницима и објављеним научним радовима. Његова теоријска истраживања, од проблема идеологије и социологије знања у дисциплинарним оквирима класичне и савремене социологије (као и посебне дисциплинарне области социологије идеологије коју је засновао у српској социологији) веома су значајан допринос социолошком развоју, како у академском, тако и у научноистраживачком погледу. Упоредо са теоријско-истраживачким радом, Душан Маринковић се успешно бави и емпиријским истраживањима, посебно у области друштвених односа и друштвених идентитета и регионализације у Војводини; проблемима релација класно-слојних друштвених група и животних оријентација, културних потреба и колективне динамике етничких заједница, што су показали и његови скорашњи истраживачки пројекти на којима је био руководилац. Поред свега наведеног, проф. др Душан Маринковић је и један од иницијатора оснивања Центра за социолошка истраживања при Одсеку за социологију Филозофског факултета у Новом Саду у којем су спроведена важна истраживања; један од иницијатора и оснивача стручног удружења *Војвођанске социолошке асоцијације*; оснивач стручног часописа *Журнал за социологију*, оснивач и уредник реномиране издавачке куће из области друштвених наука *Mediterran Publishing* (за уређивачки рад добио је захвалницу Српског социолошког друштва 2012. године), као и главни и одговорни уредник Годишњака филозофског факултета у Новом Саду (од 2009. године), члан Одбора за етичка питања Универзитета у Новом Саду и шеф Одсека за социологију у два мандата.

Радови из уже научне области којој припада предлог докторске дисертације:

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
1.	Маринковић, Душан (2013). <i>Нацрт за социологију идеологије</i> . Нови Сад: Mediterran Publishing. (ISBN 978-86-86689-87-0; UDK: 316.75).	M42
2.	Маринковић, Душан (2013). Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution (Book review). <i>PANOECOMICUS</i> 5, pp. 699-705	M23
3.	Маринковић, Душан (2013). Кратка историја дугорочних последица (приказ књиге). <i>Социологија</i> , вол. 55, бр. 2.	M24
4.	Маринковић, Душан (2012). Хетеротопије, границе и моћ: социолошки допринос обнови потиснутих тема. <i>Теме</i> . XXXVI No. 4: (1467-1485). UDK: 316.334.52	M24
5.	Маринковић, Душан и Ристић, Д. (2012). Идеологија и деритуализација јавне комуникације. <i>Социолошки преглед</i> . Vol.XLVI Br.4.	M24

6.	Маринковић, Душан (2011). Идеологија, јавност и рођење “трећих места”. <i>Социолошки преглед</i> , Vol. XLV. Бр. 1 (стр. 3-18).	M24
7.	Маринковић, Душан и Ристић, Д. (2012). Наслеђе историзма у Манхајмовој социологији знања. <i>Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду</i> . XXXVII-1 (стр. 103-124) (UDK: 316.74:001).	M51
8.	Маринковић, Душан (2010), Социологија знања између идеологије и идеја, <i>Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду</i> , XXXV-1 (стр. 11-19).	M52
9.	Маринковић, Душан (2008). Инфраструктура квалитативних истраживања: оглед из социологије знања. у: Д. Стојнов (ур.). <i>Метатеоријске основе квалитативних истраживања</i> . Београд: Zeppter Book. (стр. 129-147).	M45
10.	Маринковић, Душан (2007). <i>Конструкција друштвене реалности у социологији</i> . Нови Сад: Прометеј.	M42
11.	Маринковић, Душан (2006). Идеологија и социологија знања: од когнитивне патологије ка социјалном капиталу. У: Милан Трипковић (ур.). <i>Социјални капитал и друштвена интеграција</i> . Нови Сад, Филозофски факултет, Одсек за социологију.	M45

IV.1 услови дефинисани за ментора у области којој припада докторска дисертација:

Услови дефинисани за ментора обухватају пет радова из уже научне области којој припада тема предложене докторске дисертације. Предложени ментор испуњава формалне, научне и професионалне услове за менторисање предложене докторске дисертације.

IV.2 Да ли ментор испуњава услове? **ДА**

Образложење:

Предложени ментор има заснован радни однос на Филозофском факултету у Новом Саду у звању редовног професора од септембра 2013. године и има довољан број референтних радова из уже области социологије из које је предложена дисертација.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

V.1 формулација назива тезе (наслова)

Предложена теза под називом „Значења делања: социолошка анализа дискурзивних пракси идеологије“ је прецизно формулисана, тако да говори о суштини проблема и областима које ће у раду бити обухваћене и анализирани. На овај начин формулисана, тема јасно одређује предмет научно-истраживачког рада дисертације. Тема и област којом кандидат планира да се бави у свом раду је посебно значајна са теоријско-методолошког аспекта истраживања, као новина у домаћој научној заједници, јер представља покушај анализе и синтезе актуелних и релевантних истраживања. Због наведених разлога, оцењујемо формулацију назива тезе подобном.

Наслов тезе је подобан? **ДА**

V.2 предмета (проблема) истраживања

Анализа *значањских димензија* друштвених појава, односно делања као друштвених процеса и пракси производње значења, што ће бити предмет анализе у предложеној докторској дисертацији, јесте део шире области социолошког проучавања комуникацијских процеса у друштву. У овом раду делање и значење ће бити анализирани као проблеми и претпоставке за социолошку анализу дискурса и идеологије. Проблеми дискурса који се у предложеној дисертацији разумева у терминима симболичког и значењског као облик исказивања и разумевања, дакле, као део комуникације, биће анализирани у контексту друштвених пракси захваљујући којима људи

стварају и репродукују заједничке системе значења и културу – а тиме посредно и идеологију.

У предлогу дисертације полази се од схватања да се дискурс манифестује као материјални садржај исказа које друштвени актери размењују у одређеним друштвеним контекстима. Он као говор и комуницирање постаје одговарајући предмет за социолошку анализу која истражује његово друштвено порекло, односно шире структуралне, институционалне и колективне оквире и праксе које га генеришу и репродукују. Тиме се отвара питање друштвене генезе, функција и репродукције идеологије. Она се, у дискурсу појављује као облик знања, јавља се као основа друштвених представа које деле припадници неке друштвене групе или заједнице.

Из наведеног разлога, социолошка анализа дискурса и идеологије у предложеној дисертацији представљаће покушај реконструкције друштвено-историјских услова и контекста производње, циркулације и рецепције симболичких форми, као и анализу правила и конвенција, друштвених односа и институција, дистрибуције моћи и ресурса који чине одређени друштвени контекст структурисаним и диференцираним. Посебан нагласак ће свакако бити на социолошком приступу који истиче значај делања, актера и институционалних оквира анализе дискурса и идеологије.

Предмет истраживања је подобан? ДА

V.3 познавања проблематике на основу изабране литературе са списком литературе

Оквирна литература коју је кандидат навео је релевантна, свеобухватна и актуелна, те указује на велики обим прелиминарног истраживања које је спроведено. Предложена литература за анализу је на српском, енглеском и француском језику. На основу приказа владајућих ставова у литератури који су наведени у пријави докторске дисертације, можемо закључити да кандидат добро познаје област истраживања, актуелне проблеме и расправе који се воде у оквиру тог подручја истраживања.

Избор литературе је одговарајући? ДА

V.4 циљева истраживања

Главни циљ предложеног истраживања је анализа идеологије као дискурзивне друштвене појаве и праксе. Поред овако формулисаног општег и главног циља истраживања, у предложеној докторској дисертацији ће такође бити истраживане могућности и ограничења социолошке и дискурзивне анализе идеологије.

С обзиром на постављени циљ истраживања, предложени су следећи задаци:

1. Идентификација и објашњење дискурзивних аспеката друштвеног делања;
2. Довођење у везу проблема делања као облика дискурзивне друштвене праксе са дискурсом и идеологијом;
3. Идентификација и анализа дискурзивних аспеката идеологије, односно дискурзивне инфраструктуре идеологије и дискурзивних пракси идеологије;
4. Представљање и проблематизовање различитих приступа анализе дискурса и концептуализација социолошког приступа анализи дискурса и идеологије.

Сматрамо да су овако дефинисани и структурирани циљеви предложене докторске дисертације систематични и прецизно формулисани, те да ће њихово остварење допринети бољем и квалитетнијем социолошком сагледавању наведених области анализе.

Циљеви истраживања су одговарајући? ДА

V.5 очекиваних rezultata (хипотезе)

У предлогу докторске дисертације, хипотезе су формулисане на следећи начин:

Делање се схвата као облик дискурзивне друштвене праксе који представља медијум кроз који се остварују дискурс и идеологија. Делање повезује индивидуалне и друштвене актере са материјалним и структуралним друштвеним условима. Уважавајући новије теорије и истраживања на пољу делања, у раду ће бити изведена синтеза различитих теоријских приступа делању.

Дискурс се схвата као друштвени процес организације значења, који повезује различите димензије делања и комуникације појединаца и група. Дискурс је такође схваћен као облик историјски и културно одређених друштвених пракси, захваљујући којима људи стварају и репродукују заједничке системе значења и културу.

Социолошко истраживање идеологије у овом раду полази од претпоставке да идеологије дају смисао друштвеним праксама и делању и служе за њихово уређење. С обзиром на претходне претпоставке, социолошка анализа дискурса и идеологије у овом раду полази од следеће опште хипотезе:

Идеологија је друштвена појава чије аспекте је могуће истраживати кроз дискурсе. Дискурси истовремено представљају и претпоставке и последице друштвеног делања, а тиме и идеологије. Задатак предложене анализе дискурса биће да утврди и изложи начине на који се тај друштвени процес одвија.

Из наведене опште хипотезе, произлазе конкретније формулисане хипотезе о односу идеологије и дискурса, означене као *дискурзивне стратегије идеологије*:

Идеологија деконтекстуализује дискурсе, односно одређује пожељне и прихватљиве вредности, повезујући их са друштвеним праксама путем дискурса. То да идеологије деконтекстуализују дискурсе значи да доприносе њиховом *одвајању* од језика и комуникације у којима су исказани са једне стране (деперсонализација) и успостављању дискурса као наизглед *независних* од друштвено-историјских и културних услова и контекста у којима настају (деконтекстуализација). Захваљујући наведеном процесу, следи да *идеологија регионализује дискурсе*. Појам регионализације у контексту предложеног истраживања односи се на чињеницу да дискурси не могу да „лебде“ изнад или изван стварности друштвеног живота, већ да увек бивају повезани са одређеним друштвеним праксама. Регионализација се у овом контексту може схватити као изразито друштвени чин *дијакризе* који *одлуком* уводи арбитрарне дисконтинуитете у континуитет друштвеног света. Из идеолошких стратегија деконтекстуализације и регионализације, произлази да *идеологија аутономизује дискурсе*. Идеологија није нека у потпуности аутономна и издвојена друштвена пракса, као ни дискурс у смислу у којем су то уметност, наука, морал или политика. Појам аутономизације се у предлогу докторске дисертације схвата на начин да аутономија издвојеног и деконтекстуализованог идеолошког дискурса увек стоји насупрот хетерономији „преосталих“ дискурса. Идеологија као структура и динамика иманентна друштвеним праксама аутономизује дискурсе у смислу да доприноси успостављању правилности дискурзивног поља, као „нормативна граматика“ дискурса која доприноси његовој повезаности са *одређеним* („пожељним“) друштвеним праксама. Такође се истиче да идеологија, као јединство дискурса и пракси, подразумева одређени поредак и хијерархију вредности и уверења, као и поље практичног важења – подручје друштвеног живота о којем „говори“. Наведене хипотезе биће тестиране кроз анализу поља јавности, односно јавног дискурса, као кључног друштвеног поља манифестације идеологије. У предложеном истраживању је истакнуто да се сфера јавног дискурса трансформише највише захваљујући развоју медија и информационо-комуникационих технологија. У раду ће такође бити тестирана хипотеза да су медији један од најважнијих чинилаца савремене дискурзивне производње идеологије.

Научни допринос овако формулисаних хипотеза биће посебно истакнут у предложеном делу рада који се односи на анализу *дискурзивне инфраструктуре идеологије*. С обзиром на хипотезе које су постављене, рад представља покушај синтезе различитих класичних и савремених приступа у наведеним областима истраживања. Очекивани резултати предложеног истраживања, с обзиром на начин на који су формулисани у предлогу пријаве докторске дисертације, представљаће значајан научни допринос.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос?

ДА

V.6 план рада

Предложена структура рада садржи четири главна поглавља под називом: Делање и дискурзивне друштвене праксе, Друштвена контекстуализација дискурса, Дискурзивна инфраструктура идеологије и Дискурс, идеологија и друштвена стварност: ка социолошкој анализи дискурса и идеологије. Предложена поглавља и потпоглавља рада указују да је у питању детаљно разрађен план теоријског истраживања, који поред анализе историјски релевантних приступа садржи и проблематизације актуелних социолошких сазнања из области теорије делања, дискурса и идеологије.

На основу предлога који је поднешен, сматрамо да ће кандидат у свом истраживању дати преглед досадашњих релевантних приступа, изложити аргументацију докторске тезе на систематичан и јасан начин, анализирати релевантне приступе и указати на могуће синтезе.

Временски план активности израде докторске дисертације који је кандидат предложио је одговарајући.

План рада је одговарајући? ДА

V.7 метод и узорак истраживања

У складу са дефинисаним предметом, циљем и хипотезама, истраживање које ће кандидат обављати током израде докторске дисертације је теоријског карактера. Кандидат је предложио релевантну примарну и секундарну литературу на српском и светским језицима. Као резултат теоријског истраживања предложене су могуће теоријске синтезе које представљају релевантан допринос у предложеној области истраживања.

Метод и узорак су одговарајући? ДА

V.8 места, лабораторије и опреме за експериментални рад

Нема.

Услови за експериментални рад су одговарајући? ДА

V.9 методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

Нема.

Предложене методе су одговарајући? ДА

VI ЗАКЉУЧАК

кандидат је подобан	ДА
ментор је подобан	ДА
тема је подобна	ДА

Образложење (до 500 карактера):

На основу претходно изнетог у овом Извештају, Комисија закључује:

- да кандидат Душан Ристић, дипломирани социолог - мастер, испуњава све услове за израду преложене докторске дисертације;
- да ментор професор др Душан Маринковић испуњава све услове за ментора преложене докторске дисертације;
- да предложени наслов и планирани садржај рада „Значења делања: социолошка анализа дискурзивних пракси идеологије“, представља подобну тему за израду докторске дисертације.

датум:

Професор др Драган Коковић
председник комисије

Професор др Душан Маринковић
ментор

Професор др Душан Стојнов
члан комисије